

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Michaela Nipperta a soudkyň JUDr. Ivany Hesové a JUDr. Aleny Bílkové ve věci

žalobkyně: **R.B.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem JUDr. Rostislavem Puklem
sídlem Karlova 252, 698 01 Veselí nad Moravou

proti

žalované: **COLETTE INVESTMENT s.r.o.**, IČO 04514181
sídlem U Bulhara 1611/3, 110 00 Praha 1

o zaplacení 162 425 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobkyně proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. října 2023, č. j. 12C 123/2023-20,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně **se mění** tak, že **se** žalobkyni R.B., narozené dne xxx, bytem xxx, **přiznává** osvobození od soudních poplatků do výše 50 % základní sazby.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud prvního stupně nepřiznal žalobkyni osvobození od soudních poplatků.
2. Rozhodnutí soud prvního stupně s odkazem na § 138 odst. 1 o. s. ř. odůvodnil tím, že se žalobkyně žalobou ze dne 30. 8. 2023 domáhá po žalované zaplacení částky 162 425 Kč s příslušenstvím a že zároveň s podáním žaloby požádala o osvobození od soudních poplatků. Žalobkyně v Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech uvedla, že žije ve společné domácnosti s manželem a dvěma nezletilými dětmi, je zaměstnána na hlavní pracovní poměr s průměrným čistým měsíčním příjmem ve 2. kalendářním čtvrtletí ve výši 17 374 Kč, přičemž jiné příjmy neuvedla, manžel žijící ve společné domácnosti dosahuje průměrného čistého měsíčního výdělku ve výši 27 000 Kč, mají ve spoluvlastnictví rodinný dům, na hypotečním úvěru splácí měsíčně částku 5 253 Kč s tím, že na konsolidační úvěr ve výši 260 000 Kč splácí částku 2 600 Kč měsíčně a dluhy za společností American Credit s.r.o. ve výši 2 000 000 Kč, a Optimum Money s.r.o. ve výši 1 488 776,3 Kč, jsou exekučně vymáhány, jiné výdaje a dluhy neuvedla.

3. Soud prvního stupně přihlédl k tomu, že žalobkyně i její manžel jsou zaměstnání, mají pravidelný příjem, vlastní rodinný dům, přičemž splátky hypotečního úvěru jsou hrazeny z bankovního účtu manžela žalobkyně. Dále soud prvního stupně uvedl, že vysoké dluhy žalobkyně u společností nelze považovat za objektivní okolnost, která by odůvodňovala osvobození od soudních poplatků, a to zvláště za situace, kdy z výplatních pásek doložených žalobkyní vyplývá, že jejich exekuční vymáhání bylo pozastaveno a že ze mzdy žalobkyně nejsou aktuálně prováděny žádné srážky. Soud prvního stupně vzal rovněž v úvahu, že žalobkyně je zastoupena advokátem a že netvrdí, že se jedná o zastupování bezplatné. Současně přihlédl k výši případného soudního poplatku za žalobu, která činí 8 122 Kč. Dovedl tedy, že žalobkyně nespĺňuje předpoklady, aby byla osvobozena od soudních poplatků a že zaplacení soudního poplatku je v jejích finančních možnostech, tudíž neosvobozením od soudních poplatků nedojde k zamezení přístupu žalobkyně k soudu.
4. Proti tomuto usnesení podala žalobkyně včasné odvolání, ve kterém namítala, že soudem prvního stupně nebyly zohledněny výdaje na domácnost, které hradí v hotovosti, a to ve výši 5 610 Kč/měsíc za elektřinu a ve výši asi 2 500 Kč/čtvrtletně za vodné a stočné, přičemž za uhlí bylo nyní uhrazeno 11 000 Kč a za čištění komínu 850 Kč. Dále namítla, že obě nezletilé děti navštěvují základní školu, kdy za obědy je hrazeno měsíčně cca 500 Kč/1 dítě, přičemž nezletilá dcera aktivně hraje fotbal za xxx, což obnáší časté cestování do xxx a nyní měla rodina zvýšené výdaje na dentální hygienu z důvodu rovnátek pro nezletilou dceru ve výši 1 400 Kč a dále 1 400 Kč za vyšetření EKG. K tomu poznamenala, že i když tyto výdaje neuváděla, měl soud prvního stupně minimálně vyjít z životního minima pro čtyřčlennou rodinu. Dále uvedla, že nevlastní žádný účet a že její manžel je majitelem dvou účtů, které jsou v rámci vedených exekucí obstaveny. Rodinný dům, který vlastní její manžel, zdědil po svém strýci a dům je oprávněna užívat z titulu služebnosti doživotního užívání teta manžela, přičemž dům, ve kterém její rodina bydlí, je postižen v rámci exekuce. Navrhla tedy, aby odvolací soud napadené rozhodnutí zrušil a jejímu návrhu na osvobození od soudních poplatků zcela vyhověl.
5. Odvolací soud ve smyslu § 212 a § 212a odst. 6 ve spojení s § 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř. přezkoumal napadené usnesení, aniž by nařizoval jednání.
6. Odvolací soud v tomto případě vycházel z názorů uvedených v ustálené soudní judikatuře týkající se dané problematiky přiznání osvobození od soudních poplatků.
7. Předně je třeba zdůraznit, že institut osvobození od soudních poplatků je výjimkou pro ty účastníky řízení, kteří jsou *objektivně a bez své viny* v tak nepříznivé situaci, že soudní poplatek částečně, popř. zcela, zaplatit nemohou, takže striktní trvání na splnění poplatkové povinnosti by pro ně prakticky znamenalo odepření přístupu k soudu. Protože se jedná o výjimku z povinnosti, která pro žadatele plyne ze zákona, leží plně na jeho bedrech povinnost věrohodně, konkrétně a úplně tvrdit rozhodné skutečnosti, a ty také prokázat. V řízení o žádosti o osvobození od soudních poplatků není úkolem soudu, aby pátral po relevantních skutečnostech nebo se vypořádával s nevěrohodnými tvrzeními žadatele; povinnost tvrzení a dokazování podmínek pro osvobození od soudních poplatků totiž netíží soud, ale právě účastníka, který o tuto výjimku žádá, a na jeho bedrech proto leží veškerá aktivita a také odpovědnost za úspěch žádosti.
8. Pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků stačí, že účastník řízení nedoloží věrohodně své majetkové poměry (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2016, sp. zn. 23Cdo 5731/2015; rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná na <http://www.nsoud.cz>).

9. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží nejen k výši příjmů žadatele a množství disponibilních finančních prostředků, ale též k jeho možnosti si tyto prostředky opatřit, jakož i k důsledkům, které by pro jeho poměry mohlo mít zaplacení příslušného soudního poplatku nebo jiných plateb v příslušném řízení předpokládaných. Soud musí zkoumat z objektivního hlediska celkové poměry účastníka, přihlížet k charakteru sporu a v dané věci k tomu, zda náklady, které mohou být vynaložené na bránění jeho práva, jsou v jeho reálných možnostech. Sama okolnost, že účastník řízení své stávající poměry subjektivně vnímá jako poměry tíživé, ještě nepředstavuje důvod, pro něž by byly splněny podmínky § 138 o. s. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. 22Cdo 5738/2015).
10. Současně odvolací soud vzal v úvahu závěry uvedené usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. 30Cdo 2643/2013, podle kterého „[Ú]častníku nesmí být jen pro jeho nepříznivou majetkovou situaci znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo u soudu a naplnit své právo na právní pomoc v občanském soudním řízení od počátku řízení. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším podobným okolnostem. U fyzických osob bere v úvahu také jejich sociální poměry, zdravotní stav apod. Přihlédne nejen k výši příjmů žadatele a množství disponibilních finančních prostředků, ale též k jeho možnosti si tyto prostředky opatřit, jakož i k důsledkům, které by pro jeho poměry mohlo mít zaplacení příslušného soudního poplatku (nebo jiných plateb v příslušném řízení předpokládaných). Celkové zhodnocení všech okolností, které vypovídají o poměrech účastníka, se pak musí promítnout do závěru, zda účastník (vedlejší účastník) je s ohledem na své poměry schopen zaplatit soudní poplatky a nést další výdaje spojené s řízením, včetně nákladů spojených s poskytnutím právní pomoci (se zastoupením). Jestliže mu to jeho poměry nedovolují, je soud povinen mu přiznat tomu odpovídající osvobození od soudních poplatků (v plném rozsahu, zčásti, pro část řízení nebo jen pro některé úkony). Účastník je přitom povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své poměry, které jsou rozhodné pro posouzení důvodnosti jeho žádosti.“
11. V návaznosti na výše uvedené odvolací soud přihlédl k tomu, že žalobkyně (až) v rámci svého doplnění odvolání doložila své další výdaje, jež v řízení před soudem prvního stupně ani netvrdila, ani neosvědčila.
12. Odvolací soud tedy ke skutečnostem osvědčeným již v řízení před soudem prvního stupně přihlédl k žalobkyní doloženým rodinným výdajům ve výši 5 610 Kč měsíčně na zálohy za elektřinu a ve výši 2 523 Kč za vodné a stočné požadované za období od 19. 6. 2023 do 19. 9. 2023, ve výši 850 Kč za čištění komínu, jakož i k nákladům za obědy nezletilého F. ve výši 200 Kč měsíčně, ve výši 1 426 Kč za dne 24. 10. 2023 uhrazenou dentální hygienu a kartáčky pro nezletilou D. a ve výši 1 400 Kč dne 23. 10. 2023 zaplacenou sportovní prohlídku nezletilé D.. K tomu odvolací soud poznamenává, že žalobkyně nedoložila jí tvrzenou platbu ve výši 11 000 Kč za uhlí.
13. Žalobkyně v rámci odvolání do spisu založila Informace o pozemcích, ze kterých se podává, že žalobkyně je v katastru nemovitostí zapsána jako vlastnice rodinného domu č.p. xxx, v katastrálním území Xxx, na pozemku parc. č. st xxx, na kterém vázne exekutorské zástavní právo, a že její manžel je zapsán jako vlastník rodinného domu č.p. xxx, v katastrálním území Xxx, na pozemku parc. č. st xxx, přičemž z informace o tomto pozemku nevyplývá, že by u dané nemovitosti byla zapsána služebnost ve prospěch třetí osoby.

14. Za daného stavu odvolací soud uzavřel, že na straně žalobkyně jsou ve smyslu § 138 odst. 1 o. s. ř. dány podmínky pro částečné osvobození od soudních poplatků, a to až do výše 50 % základní sazby poplatku.
15. Z výše uvedených důvodů s přihlédnutím k tomu, že nebyly dány podmínky ani pro potvrzení, ani pro zrušení napadeného rozhodnutí, odvolací soud podle § 167 odst. 2 ve spojení s § 220 odst. 1 písm. b) za použití § 221a o. s. ř. usnesení soudu prvního stupně změnil.
16. Pro úplnost však odvolací soud poukazuje na § 138 odst. 2 o. s. ř., které umožňuje odejmutí již přiznaného osvobození od soudních poplatků, jestliže se v průběhu řízení ukáže, že poměry žalobkyně osvobození neodůvodňují, nebo neodůvodňovaly.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Praha 14. prosince 2023

Mgr. Michael Nippert v. r.
předseda senátu